

37951 - آیا برای شخص معتکف خارج شدن از مسجد جایز است؟

سوال

می‌خواهم روش اعتکاف در مسجد در دهه پایانی رمضان را بدانم. من شاغل هستم و وقت کاری‌ام ساعت دو بعد از ظهر به پایان می‌رسد. آیا باید کل وقت را در مسجد باشم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

خروج مُعْتَكِفٍ از مسجد اعتکاف را باطل می‌کند، زیرا اعتکاف به معنای ماندن در مسجد از روی طاعت الله تعالی است. مگر آنکه بیرون شدن از مسجد ناگزیر باشد مانند قضای حاجت یا وضو یا غسل و شستشو و آوردن غذا در صورتی که کسی برایش به مسجد غذا نیاورد و مانند این امور که ناگزیر است و نمی‌توان در مسجد انجامش داد. بخاری (۲۰۹۲) و مسلم (۲۹۷) از عایشه - رضی الله عنها - روایت کرده‌اند که فرمود: «رسول الله - صلی الله علیه وسلم - هر گاه معتکف بودند به خانه داخل نمی‌شدند مگر برای نیازهای انسانی‌شان».

ابن قُدامه - رحمه الله - در «المغنی» (۴/ ۴۶۶) می‌گوید:

«منظور از نیاز انسانی، ادرار و مدفوع است که به شکل غیر صریح ذکر شده، زیرا انسان نیازمند انجام آن است و نیاز به خوردن و نوشیدن نیز در معنای آن است، و اگر کسی نباشد که برایش آب و غذا بیاورد می‌تواند در صورت نیاز برای آن [از مسجد] بیرون رود... و برای هر چیزی که ضروری است و انجامش در مسجد ممکن نیست می‌تواند بیرون رود و این اعتکافش را باطل نمی‌کند، اگر [بیش از حد نیازش] طول ندهد».

و بیرون رفتن معتکف از مسجد برای کار، با اعتکاف منافات دارد.

از علمای کمیسیون دائم فتوا پرسیده شده:

آیا برای معتکف جایز است که به عیادت بیمار برود یا دعوت کسی را قبول کند یا نیازهای خانواده‌اش را برآورده سازد یا به تشییع جنازه برود یا به محل کارش برود؟

آنان چنین پاسخ دادند:

سنت آن است که شخص معتکف در اثنای اعتکافش به عیادت بیماری نرود و دعوتی را اجابت نکند و نیازهای خانواده‌اش را برآورده نسازد و در تشییع جنازه حاضر نشود و به کارش در خارج از مسجد نرود، زیرا از عایشه - رضی الله عنها - ثابت است که ایشان فرمودند: «سنت برای معتکف آن است که به عیادت بیماری نرود و در [تشییع] جنازه‌ای حضور نیابد و زنی را لمس نکند یا با او نزدیکی نکند و تنها برای نیازی بیرون رود که ناگزیر است». به روایت ابوداؤد (۲۴۷۳).

فتاوی اللجنة الدائمة (۴۱۰ / ۱۰).